

**Comunicación con
perspectiva de género
para una sociedad
igualitaria**

**Genero-ikuspegidun
komunikazioa
berdintasunezko
gizarterako**

I EDIZIOA

Edukiaren laburpena

**Comunicación con
perspectiva de género
para una sociedad
igualitaria**

**Genero-ikuspegidun
komunikazioa
berdintasunezko
gizarterako**

1. saioa, Macarena Baena Garridorekin Informazioan generoaren ikuspegia landuz.

Genero-ikuspegia duen komunikazioa berdintasunezko gizarte baterako programaren hasierako jardunaldia Macarena Baena Garridoren saioarekin hasi zen. Programaren lehenengo bi orduetan, bertaratu zirenek informazioetan genero-ikuspegia txertatzeko tresna eta gako batzuk ikasi ahal izan zituzten. Halaber, berdintasunezko komunikazioa lortu ahal izateko, informazio sexistak atzemateko eta horiek zuzentzeko moduak ere ikasi zituzten.

“Kazetaritza generoaren ikuspegitik egitea kazetaritza zorrotza eta zintzoa egitea da”

Macarena Baena Garrido, EFE Agentziako Efeminista informazio feministaren ataleko arduradunak, informazioa lantzerakoan genero ikuspegia “kazetaritza zorrotza eta zintzoa egiteko” tresna gisa hartzen du.

Hala uste du, munduko biztanleen %52 emakumeak direlako, eta, horregatik, hizkuntzak kontuan hartu eta aipatu egin behar dituelako.

Hala ere, emakumeak biktimaren roletik ateratzeko ahalegia egitearen aldeko apustua ere egin zuen, horretarako zifrak emanez. Emakumeak %10ean bakarrik agertzen dira kontsultatutako aditu gisa, eta %60an biktima gisa.

Errealitate honen aurrean, komunikabideek eta agentziek, baita publizitate agentziek ere, egiteko eta lantzeko asko dute; izan ere, Baena Garridorentzat komunikabideak “bozgorailuak” dira, eta, horregatik, “beren erantzukizunaz jabetu behar dute, oso handia baita”.

Genero-ikuspegiko prestakuntza hori, erabaki-guneetan emakumeak oraindik ere gutxiengoa diren unean iristen da. Zehazki, generoko adituak adierazi zuen EB osoko erantzukizuneko karguetan emakumeen ordezkaritza %33koa dela kargu politikoetan, %41ekoa epaimahaietan eta kargu judizialean, %43koa administrazio publikoan eta %36koa komunikabideetako lidergo postuetan.

Finantzen esparruan erantzukizun-karguak dituzten emakumeen kasuan, % 19 baino ez dira; erakunde zientifikoetan, berriz, emakumeak % 26 dira, eta patronalen eta sindikatuen kasuan, % 17.

Datu horiekin, Garrido Baenak adierazi zuen “kazetaritza genero-ikuspegiarekin egin behar dela eguneroko lanari ekiteko”. Puntu horretan, halaber, emakumeen gaiak ezin dira soilik “atal propio batean” gelditu: “emakumeek epaitegietan, ekonomian, osasunean, zientzian... egon behar dute, planetaren %50 baikara”.

“Daukagun desberdintasuna aspalditik dago gizartean barneratuta”, esan zuen hitzaldian, eta, aldi berean, “ikastea baino zailagoa desikastea” dela adierazi zuen.

Egungo egoera testuinguruan jarri ondoren, generoko adituak zenbait gako utzi zituen:

Gauza batzuk jakintzat ematea eta neskato edo mutikoen gaitasunen ingurukoa bezalako eztabaidak alde batera uztea: haien garunak berdinak dira eta gizonen eta emakumeen bizitza konstruktu soziala da. Era berean, sexu-grinari gizon eta emakumeen artean berdintasunez heltzea eskatu zuen, eta, ondorioz, ukatzaileei ahotsa ez ematea eskatu zuen, gauzak zientifikoki frogatuta daudenean.

Emakumeak ez dira kolektibo bat, biztanleriaren erdia baizik. Beharrezkoa da emakumeei buruzko gaiak zabaltzea, “emakumeak ere teknikari, zientzia, epaileak, kirolari... baitira”.

Generoan aditua den kazetariak dioenez, emakumeek leku jakin batzuetara iristeko dituzten zailtasunak agerian uztea ere beharrezkoa da: “Emakumeak iritsi egiten gara, baina nekatuta iristen gara”.

Idazteko orduan zalantzarik izanez gero, emakumearen izenaren ordeztu gizon batena jar daiteke, zentzuz jotzen ari garen egiaztatzeko. “Arraro geratzen bada, beste aukera bat hautatu behar da, oker egongo garelako ezinbestean”.

Huts egitea ongi dago, zuzentzea ongi dago, eta genero-ikuspegiari buruzko eskuliburuak eta gidak etengabe aldatzen ari dira.

Arreta berezia jarri behar da, halaber, argazki-oinetan: irudian emakume bat agertzen bada, pentsatu gauza bera idatziko genukeen gizon bat agertuko balitz (itxura fisikoa, jantziak, etab.)

GENERO INDARKERIA

Genero-indarkerian, testuinguruan kokatzea eta datuak ematea garrantzitsua da: emakumea protagonista izango den eta adituak eta protagonistak izango dituen informazioa lantzea eta biktimismoa baztertzea.

Puntu horretan, erantzukizuna duten pertsonei kontuak eskatzeko eskatu zuen, eta desberdintasunaren aurka borrokatzeko, batez ere beren burua feministatzat hartzen dutenei.

Informazioa testuinguruan kokatu behar da: ez dira gertakari hutsak eta indarkeria hori zer den ezagutzera eman behar da.

Paragrafo bat jartzea indarkeria egiturazko arazoa dela azaltzeko edo indarkeriari buruzko datuak emateko.

Biktimaren une pertsonalen argazkirik ez erabiltzea hilketaren berri bat argitaratzen denean, familiak espresuki horretarako baimena eman ezean.

Terminologia egokia erabiltzea: ez da gauza bera genero-indarkeria eta etxeko indarkeria; emakumearenganako indarkeria da terminologia egokia.

Erasotzailearen presuntzioa mantendu behar da kondena-epaia eman arte, baina biktima beti da biktima.

Oso garrantzitsua da ustezko erasotzailearen irudia ez zuritzea eta aurrekari penalik edo emakumeen aurkako indarkeriarik duen bilatzea. Puntu horretan, iturri aditueta jo eta erasotzailearen inguruko iturrietatik ihes egin behar da.

Hilketari buruzko informazioaz gain, prozesu judiziala ere jarraitu behar da: oso garrantzitsua da erasotzaile izan daitezkeenek legearen garrantzia haiengan eroriko dela jakitea eta bizirik atera diren biktimek Espainiako legea erasotzaile matxistekin oso gogorra dela jakitea.

Indarkeria matxistari buruzko albiste bakoitzean paragrafo bat zabaltzea biktimek dituzten baliabideekin: 016, Alertcops, Entzumen-ezgaitasuna duten pertsonentzako Svisual...

**Genero-ikuspegidun
komunikazioa
berdintasunezko
gizarterako**

**Comunicación con
perspectiva de género
para una sociedad
igualitaria**

**Genero-ikuspegidun
komunikazioa
berdintasunezko
gizarterako**

2. saioa, Ebbaba Hameida Hafedekin Interseksionalitateak informazioan

Bigarren saioan, Ebbaba Hameida Hafed RTVEko kazetariak eta herrialde arabiarretako emakumeari buruzko doktoregaiak, informazioaren interseksionalitatea aztertu zuen. Kontzeptu “konplexua” zela adierazi zuen, ikuspegi feministatik lantzea ere beharrezkotzat jo zuena.

Hala ere, hurbilketa teoriko batetik, hizlariak argitu zuen interseksionaltasunak pertsonengan zapalketa edo pribilegioa eragiten dituela ezaugarri desberdinen arabera, esaterako: generoa, arraza, jatorri geografikoa, estatus sozioekonomikoa eta, baita ere, adina.

“Interseksionalitatea begietara begiratzea da”

Ebbaba Tindufeko errefuxiatu-esparru batean jaio zen. Esan zuenez, denbora asko darama “interseksionalitatearen kontzeptua zabaltzen”, urteak baitaramatza Europan, Italia eta Espainia artean. “Itxura fisiko desberdina izan arren”, ziurtatu zuen, “beti sentitu izan naiz hemengoa, errefuxiatu-esparrutik oso txikia nintzenean atera nintzelako”. Hala ere, gogora ekarri zuen une batzuetan ez dela Europako gainerako pertsonetako “hain berdina” sentitu.

“Interseksionalitatea kontutan hartu behar dugu, informazio bidezkoa, feminista eta arrazismorik eta xenofobiarik gabea emateko”, argitu zien sei saiotako prestakuntza-programan parte hartzen ari diren 70 pertsona ingururi. “Aniztasuna islatu egin behar da egiten dugun informazioan, eta hori ere informazio-eskubidearen parte da”, gehitu zuen.

Egindako ibilbide profesionaletik abiatuta, Espainian interseksionalitateari dagokionean “oraindik ibilbide luzea” egiteko dagoela azpimarratu zuen: “Komunikazio inklusiboa aldarrikatzen da, baina praktikan ez da ematen”.

Halaber, feminismoaren kontzeptua informazio prozesu osoan presente egotea aldarrikatu zuen, “informazio interseksionala egiteko” tresna bezala.

Pertsonak komunikabideetako, komunikazio-enpresetako eta kabineteetako erredakzioetan trebatzeari dagokionez, adierazi zuen “azpimarragarria dela espezializazio falta, ez baitugu migrazio- edo berdintasun-gaietan espezializatuta dagoen profesionalik”. “Nahiz eta profil honetako gero eta profesional gehiago egon, oraindik hutsunea handia da eta gehiago behar dira”.

Migrazioaren gaia jorratzerakoan, pertsona beltzen irudikapena hedabideetan albiste ezkorrekin edo biktima rolek lotzen da gehienetan, hizlariak bere esperientziatik ondorioztatu izan duen bezala. Hala, bere gomendioa “izen-abizenak” dituzten istorioak kontatzea izan zen, betiere “datuak jartzen direlako izenen gainetik, istorioei giza sena ezabatuz, batez ere emakumeez ari garenean”.

Horregatik, migratuen jatorrizko herrialdera begiratzeko ere eskatu zuen, migratzera bultzatzen dituzten arrazoiak ezagutzeko.

Espainiako haur atzeritarrei eta bakarrik daudenei dagokienez, mutikoei ez ezik, neskei ere begiratzeko eskatu zuen: “Gutxiengoa izan arren, gero eta neska gehiagok migratzen dute, eta mutilenak ez bezalako arrazoiengatik”. Neskek dituzten arazoak, besteak beste, gizon helduekin hitzartutako ezkontzetatik ihes egitea edo Emakumeen Mutilazio Genitaletik ihes egitea dira. Gainera, kasu horietan, 18 urte bete eta arretazentroetatik atera ondoren, “trafikatzaile-sareetan sartu eta askok prostituzioan amaitzen dute”. Horren aurrean, baieztatu zuen erantzukizun bat dugula, eta 18 urterekin neska hauek nola eta zergatik amaitzen diren jakinaraztea dela.

Laburbilduz, informazioei Giza Eskubideen begirada bat aplikatzeko eskatu zuen, “nahiz eta zaharkitua izan”. “Idealismotik eta Yupiren mundutik urrun, uste dut giza eskubideek uste dugunaren oso gaineratik egon behar dutela”, eta Giza Eskubideen Deklarazio Unibertsalaren 13. artikulua horretarako giltzarria da.

“Ez dugu beharrezkoa den arreta jartzen pertsonak migratzeko izan ditzaketen arrazoietan, gehienetan gertatzen da”. Garrantzitsua da, esan zuen, jatorrizko arrazoiez eta honaino iristeko zeharbideaz hitz egitea;

izan ere, “ihes egiten duten emakumeekin topatu zaitezke, zazpi herrialde gurutzatu behar dituztenak honaino iristeko, bidean bortxaketan jasaten dituztenak eta Libia bezalako infernuak zeharkatzen dituztenak, patera batean igo eta beste herrialde batera onik iristeko”. Pertsona batek bere bizitza itsasoan arriskatzeko arrazoiak zeintzuk diren galdetu behar diogu gure buruari.

Informazioetan ikuspegi feminista edukitzeari dagokionez, onberatasunetik ihes egiteko eskatu zuen, “hori ere arrazismoa delako”. Izan ere, informazio bat egiterakoan terminologia jakin bat erabiltzen dugunean kalte egin dezakegula kontziente izan behar gara. Alde horretatik, zenbait titular gogorarazi zituen, hala nola “beloa feminista da”. Beloaren afera kultura-aniztasunera bideratzea arriskutsua izan daiteke. Izan ere, “nahiz eta zoragarria izan, dena ezin da kultura-aniztasunaren baitan bildu”.

Baztertu egin zuen “hau bere kultura da” argudiatzea emakumearen eskubideen aurka doazen ohitura, erritu eta kultura-seinale batzuk justifikatzeko. Beloari dagokionez, eta beste errealitate batzuetara zabal daiteke, adierazi zuen “errespetatu egin behar dela, baina ez defendatu”.

Horretarako, demokratikoak ez diren beste herrialde batzuetako komunikabideak ezagutzearen beharra adierazi zuen, non emakumeek oraindik asko baitute aldarrikatu eta borrokatzeko. Izan ere, medio hauetan “mantendu nahi duten emakumearen irudi estereotipatua ematen da, horretarako erlijioaren erabilera eginez”.

Informazioa interseksionalitateaz lantzeko gomendioei dagokienez, Migrazioen Nazioarteko Erakundearen (MNE) jarraibideetara jo zuen:

Hitzak garrantzitsuak dira. Kazetariak, askotan, "agirigabeak" edo "legez kanpokoak" bezalako termino zehaztugabeak erabiltzen dituzte, edo ez dituzte bereizten asiloa eskatzen duten pertsonak, migratzaileak, errefuxiatuak, ez eta haien eskubideak eta babesa ere nazioarteko zuzenbidearen subjeto bezala.

Migratzaileen duintasuna errespetatzea. Migrazioa hondamendi naturalekin lotutako metaforekin (uholdea edo jausia), animaliekin (bereziki intsektuekin, hala nola “erlekumeak”) eta gizatasunik gabeko hizkuntzarekin lotzea ez da zuzena.

Gorrotoaren diskurtsoari desafio egitea. Susmagarrien jatorri etnikoari dagozkion adierazpen estereotipatuak eta negatiboak saihestea, adibidez, pertsona baten egonaldiaren legezko egoera azpimarratzen duten gertaeren albisteak. Ethical Journalism Institute ekimenak tresna erabilgarri bat garatu du, non kazetariei gogorarazten baitie norbaitek zerbait eskandalagarria esan duelako bakarrik ez duela esan nahi interesekoa denik.

Pertsona migratzaileekin hitz egitea. Hainbat iturri kontutan hartzea, migratzaileekin, errefuxiatu-taldeekin, ekintzaileekin eta funtsezko informazioa eman dezaketen GKEekin elkarreraginean aritzea. Garrantzitsua da migratzen dutenen ahotsa entzutea eta migrazioaren giza alderdiak islatzea, hala nola krisi humanitarioari eta/edo jasan behar izaten dituzten giza eskubideen urraketari buruzko informazioa eskaintzea. Bestela, migratzaileen giza eskubideak eta duintasuna zifra batera edo eztabaida publikoko arazo batera murrizteko arriskua daukagu.

Informazio orekatua ematea, biktimizazioa eta gehiegizko sinplifikazioa saihestuz. Kasu gehienetan, pertsona migratzaileak muturreko roletan ezartzen dira, arazo edo biktima bezala. Horregatik, beharrezkoa da nozio horiei aurre egitea eta migrazioaren beste alderdi batzuk sustatzea; adibidez, artista arrakastatsuen edo diasporen istorioak, edota euren herrialdeari ekarpen garrantzitsuak egin dizkioten migratzaileen albisteak.

Nazioarteko ikuspegia edukitzea. Migrazioaren historia testuinguru global batean, edo tokiko edo nazioko interesen testuinguruan kokatzeak migrazioaren ulermen zabalagoaren eta haren arrazoen ulermena erraztu dezake. Migrazioa nazioen arteko gatazkaren ondorio bezala azaltzen dugunean, gizabanako edo gobernu-funtzionario batzuen desadostasunak edo iritzi kritikoak zalantzan jartzen ditugu, pertsona migratzaileen eskubideen, osotasunaren eta duintasunaren alde jokatzuz.

Ebidentzian oinarritutako diskurtso publikoa sustatzea. Horretarako, informazio egiazkoa eta zehatza erabili behar da. Funtsezkoa da korrelazioaren eta kausalitatearen arteko aldea ulertzea, gardena izatea eta publikoarekin iturriak edo baliabideak partekatzea, eztabaida adimentsua sustatzeko. Gertaerak alderatzea, egiaztatzea eta adierazpenak aztertzea, agintariak arduratsuagoak eta gardenagoak izatera behartzeko, jendea hezteko eta migrazioa modu sakonagoan ulertarazteko.

Genero-ikuspegidun
komunikazioa
berdintasunezko
gizarterako

“Soilik kazetaritzak balio du ikusezintasunaren aurka borrokatzeko”, borobildu zuen hizlariak.

Izan ere, istorioak kontatzen laguntzen duen tresna da, eta istorio asko behar ditugu, datuak emango dizkiguten informazioak, baita izen-abizenak dituztenak ere. Gaineratu zuen “estigma, estereotipo eta abarrez gainezka dagoen gizarte batean” bizi garela, horri aurre egiteko modua istorioak kontatzea dela eta hedabideek Konstituzioan edo Giza Eskubideen Gutunean idatzitakoaren bozgorailu izan behar dutela.

Ebbaba Hameida Hamed / Argazkia: Maite H. Mateo ©

**Comunicación con
perspectiva de género
para una sociedad
igualitaria**

**Genero-ikuspegidun
komunikazioa
berdintasunezko
gizarterako**

3. saioa, Montserrat Boix Piquéekin Ziberfeminismoa

Hirugarren saioan, Montserrat Boixek, RTVEko kazetari eta Mujeres en Red egunkariaren sortzaileak, ziberfeminismoaren historia aztertu eta azaldu zuen.

Boixen aburuz, gaur egun, ziberfeminismoaren kontzeptua ez da berez existitzen, eta "zeharka integratutako" praktika dela uste du. Hitzaldian zenbait adibide eman zituen, baita kontzeptura hurbiltzeko datu historikoak ere. Halaber, gizarte-nodoek sare komertzialen aurrean duten garrantziaz aritu zen.

"Gaur egun, ziberfeminismoaren kontzeptua ez da berez existitzen"

Montserrat RTVEko kazetaria da duela bi hamarkada baino gehiagotik eta emakumearekin lotutako gaiak jorratu ditu mundu osoan zehar. Gainera, 90eko hamarkadaren amaieran, Mujeres en Red egunkari feminista sortu zuen, edukiak argitaratzeko “diru piloa” eskatzen zuten sare komertzialei aurre egiteko helburuarekin gizarte-nodoetan lantzen zena.

Ezaugarri honen gain eraiki zen hedabide hau, mundu globalean garatzen hasi zen emakumeen sareko aktibismoan urrats garrantzitsu bat emanez.

Jarraitzea gomendatu zuen adibideetako bat CIMAC mexikarrena da. Kazetaritza feministako plataforma hori aitzindaria izan zen alor honetan, eta gaur egun honako helburu hauek ditu: emakumeek kazetaritzan parte hartzeko guneak irekitzea, emakumezko kazetariak antolatzeko bultzadarekin; desberdintasunaren, indarkeriaren eta sexismoaren inguruko ebidentziak eraikitzea komunikabideetan; eta emakumeen adierazpen-askatasuna eta informazio-eskubidea defendatzea.

Boixen iritziz, CIMAC beste proiektu batzuen aitzindariak eta bultzatzaileak izan ziren, hala nola AMECOpress espainiarrarena. CIMACen hogeita hamar kazetari emakumek egiten dute lan, Mexikon nazio mailako kazetari-sareak koordinatzen dituzte eta genero-ikuspegia duten Kazetarien Nazioarteko Sarearen bultzatzaile dira.

Montserrat Boixek kontatu zuenez, ingurune feminista horretan "oso estrategia interesgarria egin zuten gogoeta egiteko": "Kazetari naizen aldetik, mezuak ditut eta nire esku daukadan guztia erabiliko dut". Garai hartan zenbait mezu ezin ziren ohiko hedabideetara bideratu, "baina bai web-en eta teknologia berrien bidez".

Kazetaritzako objektibotasunari dagokionez, aktibismo feministari dagokionez, esan zuen ez duela inoiz asko sinetsi "kazetaritza objektiboaren kontzeptuan, baizik eta kazetari arduratsu eta etikoa izatean", eta hori "kazetaritza duinean" laburbildu zuen.

Kazetaritza duin horrek ezin du alde batera utzi genero-ikuspegia, eta honako hau adierazi zuen: "Ekintzaile feminista izan ala ez, kazetaritza egiteko orduan ezin da biztanleriaren erdia baino gehiago ahaztu": emakumeak.

Erantsi zuen genero-ikuspegia aplikatu behar dela, Ana de Miguelen arabera, gure buruari galdetuz "zer gertatzen den emakumeekin informazio bakoitzean". Kazetari eta komunikatzaile garen aldetik, esan zuen egunero iristen zaigula informazioa "protagonistatzat gizonezkoak dituen berdintasun-ikuspegia gutxitan jorratzen duena" , eta kazetaritza ona egitea "iristen zaizkigunean jatorrizko akatsak dituzten informazio guzti horiek orekatzea" dela.

Testuinguru horretan, hacktibismoak Interneten duen garrantzia aipatu zuen. Bere bizitza osoan teknologiak erabiliz performanceak sortu dituen Ricardo Domínguezek hacktivismo hitza kontzeptualizatu zuen.. Domínguezek hackerren eta aktibismoaren hitzak elkartu zituen Sarean egiten diren ekintza ekintzaileak izendatzeko.

Boixek esan zuenez, hacktivismoak ez du ezer ikustekorik hacker kontzeptuarekin, sareak hausten dituen pertsona gisa ulertuta, 'kracker' hitzean zentralizatu zuena.

IKTak emakumeen eskubideen defentsan, zenbait adibide:

Aktibismo feministako ekintza bat egiteko eskura zeuden baliabide guztiak nola erabili ziren azaltzeko modurik ikusgarrienetako bat 2000 urteko Emakumeen Mundu Martxa izan zen. Mundu osoko milaka emakume Internet bidez antolatu ziren 1997 urteaz geroztik, agendari buruzko bi gai orokor martxan jartzeko: pobrezia eta indarkeria.

Bi gai horietatik abiatuta, herrialde bakoitzak lehentasunezko elementuak gehitu zituen herrialde horretako emakumeen eskubideetarako. Boixek esan zuen mundu-martxa horrek mundu osoko emakumeak aldarrikapen berean biltzeko aukera eman zuela.

Gainera, arazo tekniko bat aipatu zuen: merkataritza-estrategia zuten zerbitzarien aurrean, prezio altuekin, 90eko hamarkadaren amaieran gizarte-zerbitzariak antolatzen hasi ziren, eta, horiei esker, "eduki soziala zuten nodo asko sortu ahal izan ziren ohiko zirkuitu komertzialetatik igaro gabe" eta eskatzen zituzten tarifa altuak ordaindu gabe. "Urte haietako erronka ordaindu gabeko edukiak sartzeko tokia aurkitzea izan zen". Hortik sortzen dira nodo50.org gisako espazioak.

Gizarte-nodo horiei esker, 1997 urtean Afganistango emakumeekiko elkartasun-orri bat jarri zen abian. "Orduan bezala gaudela ikus dezakegu", esan zuen.

"Sareak martxan zeuden, eta aldarrikatzeko eta antolatzeko erabiltzen genituen, nahiz eta orain atsekabetu egiten gaituen duela hogeit hamar urteko edo okerragoko egoera berean gaudela ikusteak, emakumeekin hain gaiztoak ez direla dioten talibanekin".

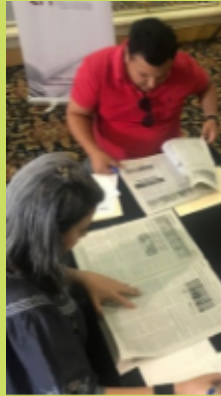
2000 urtetik aurrera, genero-indarkeriaren aurkako Estatuko Sare Feminista sortu zen. 2002an sortu zen, eta "oso garrantzitsua izan zen emakume-elkarteentzat", "izan zaitez zure sare propioa" teoria aplikatzen zelako. Mugimendu horren bidez, emakumeek sareak erabiltzen zituzten bitartekaririk edo hedabideen beharri izan gabe.

Horrela iristen da Arabiar Udaberrietaraino, sare sozialek garrantzia nabarmena izan zuten unea. Hizlariak adierazi zuenez, "emakumeen zeregina funtsezkoa izan zen teknologiaren bidez Udaberrietan parte hartzeko". 2011ko Egiptoko iraultzarainoko garatuz joan zen eta azken honetan YouTube informazioa sareratzeko tresna nagusian bilakatu zen.

Ezagutu ditzakezun ziberfeminismo baliabideak:

CIMAC

Home

cimac.org.mx

AMECO PRESS <https://amecopress.net/>

Mujeres en Red <https://www.mujeresenred.net/>

Genero-ikuspegidun
komunikazioa
berdintasunezko
gizarterako

Amaitzeko, esan zuenez, “tresnak, teknologiak eta legeak dauzkagu, baina gure jarreraren, egiteko eta hausnartzeko gaitasunaren mende egongo da” egin dezakegun bidea.

Montserrat Boix Piqué / Argazkia: Maite H. Mateo ©

Comunicación con
perspectiva de género
para una sociedad
igualitaria

Genero-ikuspegidun
komunikazioa
berdintasunezko
gizarterako

4. saioa, Patricia Amigot Leache Emakumeen aurkako indarkeria

Patricia Amigot Leache “Genero ikuspegidun komunikazioa gizarte berditzaile batentzat” jardunaldiko laugarren hizlaria izan da. Amigot psikologo soziala da, Euskal Herriko Unibertsitatean lizentziaduna eta Bartzelonako Unibertsitateko doktorea.

Urriaren 25ean Burlatako Kultur Etxean eskaini zuen hitzaldian, emakumeen kontrako indarkeriaren inguruan hedabideek erabiltzen duten hizkera aztertzea “oinarrizkoa” dela azaldu zuen, izan ere, “guztia zeharkatzen duen giza eskubideen urraketa da”, NBE bezalako erakundeek “pandemikotzat” ere eman dutena.

“Hedabideek emakumeen kontrako indarkeriaren inguruan nola hitz egiten duten aztertzea oinarritzkoa da”

Amigotek, era berean, errealitate horri zenbakiak aurpegia bakarrik ez eta zenbakiak jarri behar zaizkiola adierazi zuen, izan ere, 2003tik 1100 emakume baino gehiago erail dituzte, “1100 gizonezko emakumeak hil dituztela” erran nahi duena. Zifra hauez gain, “indarkeria hilketez gain” dimentsionatzea ere beharrezkotzat eman zuen.

Hedabideek gaia jorratzen duten modua aztertzea garrantzitsua da, bestalde, “indarkeria erabiltzen duten gizonezkoek nola eragiten dien ikusteko” eta “ondorioez eta erasoen larritasunaz” kontziente izateko. Legeek, gaineratu zuen, “paper garrantzitsua egozten diote hedabideei, sentsibilizaziorako eta prebentziorako tresna bezala ikusten baitute”. Hartara gaiaren inguruko heziketaren beharra.

Bere azalpenean, halaber, sentsibilizazioaren kontrako jarrera batzuk zehaztu zituen, hala nola erasotzailearen ezabaketa kasuak azaltzerakoan (Diana Quer, Ana Orantes edo Marta del Castilloren kasuetan bezala),

biktimaren erresponsabilizazioa (banantzen ari zela, denbora eskatu ziola, salatu ote zuen edo ez, une hartako janzkera...) edo biktima infantilizatzea edo modu ahul batean errepresentatzea.

Hala ere, modu orokorrago batean, informazioaren tratamendua “erakundeen diskurtsoarekiko modu paraleloan” joan direla nabarmendu zuen, hauen ezaugarri eta desenfoke berdinak “gero eta gehiago zuzenduz”.

Hori guztia azken bi hamarkadetako mugimendu feministaren eskutik gertatu da. Aldaketa horretan, emakumeen aurkako indarkeriak arazo pribatu eta indibiduala izatetik “gizarte-arazo izatera pasatu dira”. “Gero eta indarkeria gehiago identifikatzen dira eta indarkeriatzat hartzen dira lehen horren baitan sartzen ez genituen ekintzak”.

Aurrerapausoak eman diren arren, ikuspegi orokorretik, Amigotek adierazi zuen komunikabideek “emakumeen aurkako indarkeria legitimatzeko tresna gisa funtzionatu dutela, baita diziplina gisa ere”. Ildo horretatik, Nerea Barjolak 'Boterearen mikrofisika sexista'-n egindako ikerketa aipatu zuen. Ikerketa horretan Alcásser kasua

aztertzen du egileak, “komunikabideen trataerari dagokionez kasu beldurgarria” izan zena, batez ere neska gazteei zuzendu zitzaien mezu zigortzaileengatik.

“Kontzeptuarekiko zorroztasuna” beharrezkoa da, emakumeen aurkako indarkeria “berariazko indarkeria” delako, hau da, berezko izaera duen gertakaria, legeek adierazten duten bezala. Are gehiago, “berariazko tratamendua behar duten arrazoi komun eta espezifikoak” dituen indarkeria da. Horregatik, nabarmendu zuen garrantzitsua dela terminoak zuzen erabiltzea eta “etxeko indarkeria edo familia barruko indarkeria ez erabiltzea emakumeen aurkako indarkeriaren termino sinonimotzat”.

Emakumeen kontrako indarkeria “indarkeria estrukturala dela” nabarmendu zuen, “genero sistemak artikulatutakoa eta berdintasun ezaren ondorio zuzena” bezala hartu daitekeena. Aldi berean, emakumeen kontrako indarkeriak berak berdintasun falta hori areagotzen du.

Jatorri estrukturala duenez, emakumeen aurkako indarkeria “kolektibo eta gizarteentzako indarkeria sistemikoa eta zeharkakoa da, nahiz eta hauetako bakoitzean berezitasunak izan”.

Gainera, indarkeria honen baitan “hainbat indarkeria mota desberdin” aurkitu daitezke, eta modu desberdinetan agertu daitezke horietako bakoitza. Beraz, pluralean izendatu behar dela ondorioztatu zuen: emakumeen aurkako indarkeriak.

Kontzeptualizazioari dagokionez, izan ere, ikerketaren esparruan genero-indarkeriak beste indarkeria batzuk ere hartzen ditu bere baitan, hala nola homofobia eta transfobia. Horregatik, “emakumeen aurkako indarkeriak” erabiliz gero kontzeptuaren zehaztasunari hobeki eusten zaio. Ildo honetatik mugitzen dira baita legeetako batzuk, hala nola lege forala.

Nazioartean, emakumeen aurkako indarkeriak ezabatzeari buruzko NBEren 1993ko adierazpena et Istanbulleko Hitzarmena nabarmendu zituen, azken hau Estatuekiko loteslea dena. Kasu honetan, etxeko indarkeria barne hartzen duen arren, “ez ditu nahasten, ez ordezkutzen”. Azken hitzarmen horri atxikitzeak berarekin dakar konpromisoak betetzea eta abian jartzea, adibidez, sexu-indarkeriaren biktimei laguntzeko zentroak.

Hizlariaren arabera, une oso nahasian bizi gara, gertakarien aurrean erreakzionatzen edo inboluzionatzen duten jarrerekin.

Turkiarekin eta Poloniarekin gertatutakoak horren adibide dira.

Istanbulgo Hitzarmenetik atera diren bi herrialde dira, eta, beraz, “emakumeen babesik ezerako urratsak eman dituzte”. Istanbulgo Hitzarmenak, izan ere, berebiziko garrantzia dauka, emakumeen kontrako indarkeria generoan oinarritutako indarkeria dela nabarmentzen duelako, genero-sistema batetik eratortzen dena eta, aldi berean, desberdintasunaren arrakala areagotzen duena. “Indarkeria hori, beraz, botere-harremanen ondorio zuzena da”.

Nazioarteko esparru horri gehitu behar zaio 2004ko Genero Indarkeriaren aurkako Lege Integrala, “aurrerapauso ikaragarria” izan zena arazo zehatz bat zegoela onartzeko bidean eta “erantzunak antolatu beharrezkoak ziren une batean”.

Hala ere, aipatu beharra dago lege honek kanpoan uzten dituela “emakumeen aurkako indarkeria eta bereizkeria-egoera asko”. Definizioaren arabera, harreman sentimental bat tartean egotea beharrezkotzat ematen da genero indarkeria kasuetan.

Horrek, noski, ondorio zuzenak ditu diskurtso publikoa eraikitzerakoan eta indarkeria kasu batzuk ikusezin bilakatzen ditu, hala nola esparru publikoan ematen diren sexu-indarkeria kasuak.

Emakumeen aurkako indarkeriari buruzko informazio tratamenduari dagokionez, honako gako hauek aipatu zituen:

Azken hamarkadetan zentralitatea bikote edo bikote ohi harremanetan kokatu da, eta kanpoan utzi ditu beste batzuk, bikotetik kanpoko sexu-indarkeriak kasu. Azken urteetan, informazio-tratamendua handitu egin da kasuen inpaktuagatik eta mugimendu feministagatik, eta horri esker ematen zaio dagokion pisua.

Zentralitatea indarkeriarik bortitzenak izan du, hori jo da albistetzat. Horrek indarkeria zer den adierazten dituzten eskemak eraikitzen ditu, eta bortizkeria fisiko hori ez duten beste indarkeria mota batzuk ikustea zailtzen du, hala nola indarkeria psikologikoa edo eguneroko tratatu txarra.

Biktimengan arreta jarritz gero, erasotzaileak lausotu egiten dira, biktimak berriro biktimizatzen dira eta haien erantzukizunean eragiten du berriro. Indarkeria pairatzen duten emakumeengan kokatzen da askotan erantzunkizun nagusia, eta horrek berbiktimizazioan eragin zuzena dauka, iritzi paraleloen eta gehiegizko esposizio mediatikoaren ondorioz.

Biktimak, maiz modu pasiboan, ahulean eta infantilizatuan agertzen zaizkigu hedabideetan. Konplexutasunik gabeko biktima da marrazten dena, kasu judizialetan bereziki. Defendatzen bada gaizki ikusi daiteke edo zalantzan jarri daiteke bere hitza. “Baina biktima beti izango da biktima ongi edo gaizki erortzen bazait ere”.

Indarkeria eragiten duten gizonen karakterizazioaren inguruan ere badago zer azpimarratu. Askotan ez da hauen gain jarri fokoa, biktimetan baizik. Euren ardura lausotu egiten da, narratibaren eraikuntza horretan ikusezin bilakatzen ditu. Patologizazioak ere eragin zuzena dauka: demonizatu edo munstro bilakatzen dituzte, kasu bereziak edo apartekoak balitz bezala, edo gakoa beste ezaugarri sozialetan ezartzen dute (klase soziala, adibidez). Alcásser kasua aztertzekoa da, zentzu horretan.

Erasotzaileen inguruko deklarazio nahasgarriak ere arriskutsuak dira. Ez du ezertarako balio senideak, bizilagunak, lagunak... elkarrizketatzeak.

Erantzunkizuna biktimengan kokatzea: batzuetan biktimengan jartzen da gertakariaren erantzukizuna eta horrek erasotzaileak lausotzen ditu. Bikote barruko indarkeria kasuetan banaketa edo dibortzioa biktimak sustatu duenean ematen da adibide hau.

Erasotzaileak arduragabetzea: aurreko puntuarekin batera, erasotzaileei indarkeriaren ardura kentzen zaie, bere jarrera testuinguruarekin justifikatuz. Horren adibide den titular bat: “Seme-alaben zaintza galtzeagatik bi terraza aurretik eramaten ditu autoarekin”.

Patricia Amigot Leache / Argazkia: Maite H. Mateo ©

**Comunicación con
perspectiva de género
para una sociedad
igualitaria**

**Genero-ikuspegidun
komunikazioa
berdintasunezko
gizarterako**

5. saioa, Inmaculada Alva Rodríguezekin. Estereotipoak publizitatean eta komunikazioan.

Historian doktorea eta Nafarroako Unibertsitateko irakasle Inmaculada Alva Rodríguez “Genero ikuspegidun komunikazioa berdintasun gizarte batentzat” jardunaldietako bosgarren hizlaria izan zen. Estereotipoen kontzeptuaz aritu zen, eta “gauzak identifikatzen laguntzen digun garuneko laburbide bat” bezala definitu zuen estereotipoaren kontzeptua.

Generoa aplikatzean, genero-estereotipoak “pertsona bati buruz sexuaren arabera ezarritako aurrez pentsatutako irudiak dira, gizon edo emakume izate hutsagatik”, nahiz eta estereotipoak ez direla beti horrela izan adierazi zuen.

“Historiak, genero ikuspegitik begiratuta, emakumea ez zela osotasun uniforme baten parte izan erakusten digu”

Pertsonak “biologia eta kultura” garela aurreratu zuen. “Horretan bereizten gara animaliegandik, naturaren beraren gainetik ibiltzen gara”. Emakumeei aplikatzen zaizkien estereotipo batzuk aipatu zituen, hala nola edertasuna, anbizio falta, sentsibilitatea, hiltunak izatea edo ama-sena, zeinen gainean garrantzi handia baitute kulturak eta ohiturak.

XVIII. eta XIX. mendeetan zentratu zen, aurrerapen zientifiko handiak egin arren, estereotipoetan eragina izango zuten bi ezaugarri aurkitzen ditugunean: biologizismoa eta bi esferen teoria. Biologismoaren kasuan, gizonak eta emakumeak definitzerakoan, ikuspuntu biologikotik nabarmentzen ziren ezaugarriak, eta horren arabera justifikatu zen gizona izaki arrazionalagoa izatea, emakumea izateak samurra, delikatua, abegitsua eta atsegina izatea zehaztu zuen bitartean,”bere biologiaren arabera”.

Gainera, XIX. mendean bi esferen teoria batu zitzaion lehen teoria horri. Honen arabera, bizitza eremu publikoan eta pribatuan bereizten zen. Plano horretan,

emakumeak bigarren mailako eta mendeko eginkizuna zuen, eta etxeko esparrua zegokion. Horren aurrean, gizona “indartsua, arrazionala” zen, eta, horregatik, esparru politikoan eta publikoa zegokion.

Horrez gain, urte horietan Akademiak sortu ziren, diziplina desberdinak arautu eta teorizatzeke. Historiografia eraikitzerakoan, gertakari politiko eta publikoetan jarri zen harreta, non gizonezkoak ziren protagonista nagusi. “Emakumeak ikusezin bilakatu ziren garai hartan, eta ordutik datorkigu historiaren narratiba hori”.

Hala ere, Alva Rodríguezek adierazi zuenez, “ezin dugu esan emakumea estereotipatuta eta biktimizatuta egon denik bizitza osoan”, diskurtso hori “emakumeen aurka ere badolako”.

Hori argudiatzeko, Historiaurrera jo zuen, eta adierazi zuen hainbat adarretako ikerketa-teknika berriek adierazten dutela “historiaurreko gizon eta emakumeen ideiak ez datozela bat orain arte jakin denarekin”. “Ez dugu pentsatu behar Altamirako kobazuloak gizonek bakarrik egin zituztenik, beste garai batzuetako bizitza ikusteko modu bat aplikatuz estereotipatu baita historia”.

Azken urteetan egin izan diren ikerketa batzuen arabera emakumeek ehitzatzen zuten, beren lanak zituzten, alea biltzeko saskiak ehuntzen zituzten... Hala azpimarratu zuen hizlariak: “Beti pentsatzen dugu historiaurreko gizakian, baina ez historiaurreko emakumean”.

Erdi Aroan jotzen badugu, garai batzuetan emakumea menpekoagoa izan arren, erreferente ugari aurkitzen ditugu arlo askotan, hala nola Christine de Pizan, ‘Emakumeen hiria’ lanaren egilea, besteak beste. Hark zioenez, hiriak hobeto gobernatuko lituzkete emakumeak baleude aginte postuetan. “Emakume jakintsu asko aurkitzen ditugu Erdi Aroan. Mediku asko, adibidez. Are gehiago, askotan emakumeek artatzea nahiago izaten zuten gaixoek, hauek hobeto ezagutzen zituztelako landareen propietateak”. Hala ere, XVI. mendetik aurrera emakumea Medikuntzatik bota zuten “gaur egun arte, egia baita osasunaren alorra guztiz feminizatua dagoela”.

Halaber, garai hartako autoreak ikusezin bihurtzeaz eta gizonezko senideei esleitzeaz hitz egin zuen Alvak bere saioan. Sofonica Anguissola margolariaren lanak, esaterako, gizonezkoei esleitu zitzaizkien.

Orain, berrikuspen historiko batekin, egin zizkioten enkarguen kontratuak aurkitu dituzte. Bera, gainera, “pinturatik bizi zen”. Judith Lesterren kasuan, bere pinturak Rembrandti esleitu zitzaizkion, baina bereak ziren. Musikan ere gertatu zen, Claudia Schumann kontzertista handiarekin, Robert Schumann senarraren izenpean ikusezin bihurtua. Mendelsonen arreba Fanny Mendelsonen kasuan, konpositore bikaina zen “baina anaia bakarrik ezagutzen dugu”.

Adierazi zuenez, “feminismoen aurreko eta ondorengo bat dago, ordutik aurrera emakumeen ikuspena zalantzan jartzen delako”, eta emakumearen historia berreraikitzeke grina dago, ikusgai jartzeko. Hala ere, esan zuen, gaur egun asko aurreratu dela pentsa badezakegu ere, “oraindik lan egiteko dagoela eta ezin dugula benetako berdintasun-egoeraz hitz egin”. Boterea garrantzitsutzat jo zuen, “emakume batek gobernatzen duenean berdintasun-politikak hobetzeaz gehiago arduratzen delako”.

Gaur egun informazioaren eta publizitatearen alorrari begiratua ematen badiogu, emakumea estereotipatzen duten adibide ugari aurkitu ditzakegu:

Campaña publicitaria de El Corte Inglés, 2018

Campaña publicitaria de La Nucia (Benidorm), 2018

Inmaculada Alva Rodríguez / Argazkia: Maite H. Mateo ©

**Comunicación con
perspectiva de género
para una sociedad
igualitaria**

**Genero-ikuspegidun
komunikazioa
berdintasunezko
gizarterako**

6. saioa, María Martín Barrancorekin Hizkera inklusiboa

María Martín Barrancok itxi zuen Nafarroako Berdintasunerako Institutuak eta Nafarroako Emakume Kazetarien Elkarteak antolatutako ‘Genero ikuspegidun komunikazioa berdintasunezko gizarterako’ heziketa zikloa.

Mariak esan zuen “kasualitatez” iritsi zela hizkuntza inklusiboraino, eta testuinguruak munduari begiratzeko moduan duen garrantziaz hitz egin zuen.

Hala, bere saioaren hasieran praktika bat egin zuen: post-it batean aurkari-bikoteen hitz-sorta bat idaztea. “la kasu guztietan, positibotzat jotzen duguna idazten dugu lehenik, baina hori beti dago irakurtzeko moduaren arabera, arabiarak, asiarrak edo europarrak bagara”.

Haren saioak “hizkuntza inklusiboaren aurkako gezurrak” desegin zituen, oraindik ere “erabiltzeko erresistentzia handia” eragiten baitute. Adierazi zuen hiru fasetako prozesu bat dela, bereizkeria dagoela ohartzeko, eta, ondoren, bereizkeria horiek inguruan dugun guztian gertatzen direla.

Hizkuntza inklusiboaren tresnak badaudela ere esan zuen, baina bazterketa-mekanismoak detektatzeko gaitasuna falta dela, sistemaren failak hizkuntzaren tresna berek ordeztzen baitituzte.

Ohartarazi zuen ez dela gauza bera hizkera ez-sexistaz eta hizkuntza inklusiboaz hitz egitea: ez-sexistak emakumeak erakusten ditu, eta inklusiboak, berriz, modu egokian izendatzen ditu tradizioz bereizkerian egon diren baina diskurtsotik kanpo ez dauden kolektibo guztiak, gaizki izendatuak baizik.

Horrela, eta adibideak emateko, “itsu” izatetik “ikusteko gaitasunik gabeko pertsona” izatera pasatzen gara hizkera ez-sexistaren barruan, baina diskriminatzailea da, pertsona bere ezgaitasun osoarekin identifikatzen baitugu. Hala, hori esateko modu inklusiboa “itsutasuna duen pertsona” litzateke.

“Hizkera ez-sexistaz ari garenean, hizkuntzaren mekanismoek ezkututzen zuten zerbait erakustez ari gara” esan zuen María Martín Barrancok, hizkera inklusiboan aditua eta ‘Ni por favor, ni por favora’ liburuaren egilea denak.

Hizkera ez-sexistari buruz esaten den beste gezur bat “politikoki zuzena” dela esan zuen, eta Martín Barrancorentzat hori ez da horrela, baizik eta “lehen izendatzen ez zena izendatzen du”.

“Hori dela eta, genero-ikuspegiak aplikatu behar dira, konturatu gaitezen hizkuntza ez-sexista eta inklusiboa dela ikasi den zerbaiten oinarria, hots, komunikazio inklusiboarena”. Horrela, atzemandako errealitatea izendatzen dugu “modu bereizian, eta emakumeak eta gizonak nola erlazionatzen diren konturatzen gara”.

Hurrengo “gezur handia” da “hizkuntza inklusiboa baino gauza garrantzitsuagoak” daudela, baina adituak uste du urgentziazko gauzen zerrendan “gutxi daudela hitzik gabe egin daitezkeenak”. Haren ustez, “dikotomia faltsu bat” dago, genero-indarkeria geldiaraztea eta, ondoren, hizkuntza inklusiboa pentsatzea planteatzen duena.

Esan zuen gezur eta egiei buruz hitz egitean “nork esaten dituen eta zertarako” pentsatu behar dela, eta horretan esan zuen beste gezur bat “genero-morfologia artifiziarki aldatzea” dela. Puntu horretan esan zuen hizkuntza bera artificio bat dela, eta inork ez luke esango ezin dela aldatu. “Gizonezko generikoak ez dizkigu emakumeak izendatzen, baina subjektiboki eta RAEren arabera sartuta gaude”.

Halaber, adierazi zuen erabiltzen den beste aukera bat hizkuntzaren ekonomia dela, eta hizkuntza inklusiboak hizkuntza ekonomizatzen duen hurrengo tuitarekin grafikoki adierazi zuen.

Aipatu ohi den beste gezur bat da “hizkuntza inklusiboa muturrera edo barregarrira iristen dela”, baina gogorarazi zuen RAEk “modisto” hitza onartu zuela “modista” zegoenean, “periodista” edo “electricista” existitzen diren modu berean.

“Kontua ez da, beraz, amaiera guztiak edonola aldatzea, horrek ez baitu arazoa konpontzen, hala izatea gustatuko litzaidakeen arren”, esan zuen adituak. Jakina, esan zuen gizonezkoa dela bai emakumeak bai gizonak izendatzeko modu generikoa. Horrek, Martín Barrancoren aburuz, badu bere zehaztasuna, maskulinoa “generiko gisa funtzionatzen baitu”; beraz, ez da haren funtsa. Horregatik, aldatu egin daiteke, generiko gisa erabiltzen baita, eta horrek esan nahi du maskulinoa gizakiak eta, oro har, espeziea izendatzeko erabiltzen dela.

Halaber, gogorarazi zuen batzuetan hizkuntza inklusiboak “hitzak asmatzen dituela” esaten dela. Puntu horretan adierazi zuen hitzak “etengabe asmatzen direla, eta gizarteak bildu eta kristalizatzen baditu, RAEk hiztegian sartzen dituela”. Hala gertatu da, adibidez, “desescalar” hitzarekin eta Covid-19aren krisian hartutako esanahiarekin.

Hizkuntza inklusiboaren erabilera txarren artean hitz guztiak bitan banatzea dagoela esan zuen. “Erreferentzia gisa hartzen da hau hizkuntza inklusiboa dela eta adibide txarra dela”. Horregatik, adibide onetara joan eta praktikan jartzeko eskatzen du.

Gogora ekarri zuenez, zenbait sektorek diote “hizkuntza ez-sexista ideologia dela, baina hizkuntza sexista ere hala dela, eta ideologia matxista duela, gizartearen eta Akademiaren beraren emaitza”.

Hala, RAEren hiztegian ‘senar-emazte’ hitzaren definizioa eta ideologia nola txertatzen den idatzi zuen.

matrimonio

Del lat. *matrimonium*.

1. m. Unión de hombre y mujer, concertada mediante ciertos ritos o formalidades legales, para establecer y mantener una comunidad de vida e intereses.
2. m. En determinadas legislaciones, unión de dos personas del mismo sexo, concertada mediante ciertos ritos o formalidades legales, para establecer y mantener una comunidad de vida e intereses.

Galdera hau egin zuen: “zer arrazoi gramatikal dago bi adiera egiteko, dena bi pertsonen arteko lege-batasuna ez esateko”. Horrek zera esan zuen: “ez da kasualitatea, baizik eta ideologiaren ondorioa da, eta arauaren barruan eta arauz kanpo dauden gauzen esparrua betikotzen du”.

Era berean, gogorarazi zuen hizkuntza-mekanismoak ez direla bakarrak emakumeen gutxiagotasun-mekanismoak ikasteko, eta beste mekanismo batzuk egon arren, hori ere garrantzitsua da.

“Emakumeok hartzen dugu mekanismo hori, eta gizakiok mundua ikusteko modu maskulinoa hartzen dute, forma neutroa, eta beren beharrak gizateriaren beharrekin identifikatzen dituzte”.

Bukatzeko, hizkuntzaren erabileran egiten diren ohiko akatsetako batzuk aipatu zituen:

Alegorizatzaile singularra, eta “emakumea” osotasun uniforme gisa.

“Todos, todas y todes” erabilera, kasu gehienetan: adibidez, “arratsalde on” esaten bada, ikusle guztiak aipatzen dira, eta ez da beharrezkoa “arratsalde on guztioi” esatea.

Izenordain pertsonalak ez dira beharrezkoak gaztelaniaz. Hala esango genuke, “guk baloratzen dugu” esan beharrean, “baloratzen” dugu, generoa markatu gabe, eta formula barneratzailea da dagoeneko.

Lanbide bat emakumezkoa bada, ez da beharrezkoa emakumeak aurrean jartzea. Adibidez: emakume erizainak, emakume abokatuak, gizon erizainik ez genukeen bezala.

Estos materiales se han realizado con motivo del Programa formativo sobre comunicación:

**Comunicación con
perspectiva de género
para una sociedad
igualitaria**

**Genero-ikuspegidun
komunikazioa
berdintasunezko
gizarterako**

Textos

Castellano: Ana Isabel Cordobés

Euskera: Miren Mindegia Petirena

Vídeo

Carmen Briones

Organizado e impulsado por:

Colabora: